

DELA VSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega zna-
čaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostopna vrsta
Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 52

Sobota, 27. junija 1936

Leto XI

Francija za kolektivno varnost in mir

Zunanja politika Francije. — Zaupnica vladi s 382 glasovi
proti 192

Izjava francoske vlade o zunanji politiki je prav tako odločna, idealna kakor vsi prvi nastopi nove vlade. Dne 24. t. m. je prečital predsednik Blum izjavo o zunanji politiki v senatu, zunanji minister Delbos pa v poslanski zbornici.

Z nastopom sedanje vlade, se nam zdi, da se poraja nova doba v mednarodni politiki. Vladna deklaracija poudarja tri glavne točke

neomahijiva zvestoba do Društva narodov, kolektivna organizacija miru ter postopno razorožitev pod javno kontrolo

To so tri temeljne točke, iz katerih odseva iskrenost, odločnost in iniciativnost, ki je pogrešamo v Franciji po smrti Barthouja popolnoma. Šele sedanja vlada je prinesla novo življenje v politiko.

Vladna izjava ne zagovarja več sankcij, ker bi kvečjemu povečale zmedo, odločno pa zagovarja definitivno ureditev mednarodnih odnosov v pravcu kolektivne varnosti in tudi potrebnih sankcij proti kršilec mednarodnega miru. Zunanjepolitična deklaracija je našla prijeten odmev, razen v fašističnih deželah, v vsej francoski in mednarodni javnosti.

V izjavi poudarja minister, da bo zunanja politika vlade vsekakor širokogrudna in bi kršila zaupanje, ki

ga je dobila, če ne bi se odločno zavzela za mir, ki je v duhu vsega francoskega naroda. Država razpolaga v svojo obrambo kakor še nikdar. Vlada bo tudi socialno uredila razmere ter s tem utrdila moralno silo naroda.

Mi ne maramo miru, ki bi bil odvisen od pogodb in od političnih nasprotnikov. Želimo si miru med vsemi narodi, miru z vsemi narodi in zato odklanjamo vsakršno novo križarsko vojno, razen tiste, ki bo delala za pomiritev med narodi brez izjeme.

Naklonjeni smo Društvu narodov in ga hočemo podpirati, da bo moglo v bodoče postati najmočnejša organizacija kolektivne varnosti, in sicer pod pogojem, da se spoštujejo zakoni in mednarodne pogodbe ter da se vzpostavi zaupanje, ki so ga omajali razni porazi, razočaranja in bojazen.

Izjava vlade opisuje potem dogodke od 16. marca 1935 do nemškega mirovnega načrta z dne 16. marca 1936 ter omenja, da so države lokarnske pogodbe pooblastile Anglijo, naj razčisti točke nemškega predloga. To so tista vprašanja, ki jih je angleška vlada stavila v Berlinu, na katera pa nemška vlada še ni odgovorila. (Nekatere vesti vedo, da Nemčija sploh ne odgovori. Op. ur.) Francija ima iskreno željo, da prouči nemške predloge ter najde v njih

osnovo za sporazum. Toda ta sporazum je mogoč samo tedaj, če bo v skladu z načelom nedeljivosti miru in če ne bo nikogar ogražal.

Francosko - nemško zблиžanje je v tesni zvezi z razorožitvenim vprašanjem, ki je ob sporazumu tudi rešljivo, lahko postane podlaga za kolektivno varnost. Vlada smatra za svojo dolžnost, da pozove narode k omejitvi oborožitve, ne da bi ogrožala svojo lastno državo.

Vlada bo predlagala poseben odbor v Ženevi za študij, dalje bo predlagala drugo čitanje aprila meseca 1935 sprejetega razorožitvenega načrta, ki ga odobrava večina držav. Vlada se bo priključila vsakemu ukrepu, ki gre za tem ciljem, za ciljem sporazuma in miru.

Francija se tudi še vedno ogreva za evropsko unijo, ki jo je že predlagal Aristid Briand. Čuvali se pa bomo tudi obenem, da nas nobena nevarnost ne preseneti, dokler ta važna vprašanja niso rešena.

Debata o vladni izjavi je trajala pozno v noč, v kateri je padla ostra kritika proti prejšnjim režimom, končno pa je bila sprejeta zaupnica vladi s 382 glasovi proti 192 med viharim odobravanjem.

Senat je na seji v torek sprejel zakon o reformi francoske banke z veliko večino. Debat o vladni izjavi je pričel šele v četrtek.

Italijanski kredit za propagando v inozemstvu

Po italijanskem proračunu za zunanje ministrstvo žrtvuje Italija ogromne zneske za propagando v inozemstvu.

Tako:

- za intelektualno aktivnost (za manifestacije) 270.000 lir;
 - za poučne in religiozne misije na Levantu 1.000.000 lir;
 - v obrambo italijanstva v inozemstvu 6.315.000 lir;
 - za izredne izdatke v inozemstvu 1.450.000 lir;
 - za šole in telesno vzgojo v inozemstvu 27.500.000 lir;
 - za subvencije šolam v inozemstvu 8.500.000 lir;
 - za italijanske kulturne zavode v inozemstvu 850.000 lir;
 - za splošne stroške italijanskih šol v inozemstvu 1.800.000 lir ter za najem zgradb za šole in stroške za material in knjige po 675.977 in 3 milijone 500.000 lir;
 - za podpore dijakom, ki pridejo študirat v Italijo 531.000 lir;
 - za stroške zaupne službe v zvezi z mednarodnimi dogodki po 5 milijonov 400.000 lir;
 - za posebni zaupni fond ministra v znesku 1.080.000 lir.
- Posebne propagandne manjše zneske ima še notranje in kolonialno ministrstvo.

Propagandni krediti zunanjega ministrstva znašajo torej okroglo 59 milijonov lir ali okoli 170 milijonov dinarjev. To so samo propagandni krediti brez rednih izdatkov

Konferenca o utrditvi Dardanel

Revizija lavzanske pogodbe.

V Montreuxu so se sešli zastopniki držav, ki so 1923 podpisale lavzansko pogodbo, po kateri je bila Turčiji prepovedana zopora morskih ožin (Bospor) in Marmarskega morja. — Pogodba je revidirala mnogo prejšnjih pogodb, ki so po adriano-pelskem miru v minule stoletju uravnavale vprašanje morske ožine pred Carigradom, ki veže Črno, Marmarsko in Sredozemsko morje, oziroma Egejsko. Sedaj zahteva Turčija, ki jo podpirajo tudi Zedinjene države ameriške, da se ji dovoli fakultativno zopora ožine, to je utrditev. Rusija, Balkanska zveza, to je Jugoslavija, Grčija in Rumunija tudi ne nasprotujejo turški zahtevi. Nasprotni sta le Bolgarija in Italija.

Italija je že prijavila protest, kar pa ji prav nič ne pristoja, ker je sa-

ma kršila mednarodne pogodbe. Zato je verjetno, da se ta protest ne bo vpošteval.

Kakor poročajo, je konferenca dosegla načelni sporazum ter preide te dni v podrobno razpravo. Turčiji se dovoli zopora, pobirati sme razne takse za vršenje sanitetske kakor tudi varnostne službe v dardanelskih ožinah. V svrhu izdelave pogodbe je bila izvoljena tehnična komisija, ki bo pri sestavi pogodbe vpoštevala razne predloge interesiranih držav. Nekaj napetosti je med Anglijo in Rusijo. Rusija želi odprto pot skozi ožino, Anglija pa zahteva to tudi zase ali pa še za vojne ladje. Verjetno je, da se države zedinijo na utrditev ter dovolijo prehod vojnih ladij do 14.000 ton teže.

Francoska vlada proti verižnikom

Ob splošnem vznemirjenju ob veliki stavki v Franciji so hoteli špekulanti izrabiti priliko ter zvišali cene blagu. Notranji minister je odredil preiskavo v trgovinah. Komisija je samo v Parizu prijavila 3126 takih verižnikov, ki se bodo morali zagovarjati zaradi svoje nepoštenosti.

zunanjega ministrstva za konzulate in mednarodno sodelovanje.

Podobno sliko nudijo proračuni vseh držav. Zato ni čudno, če nastajajo vedno nove spletke in nesporazumi ter ne more priti do pomirjenja.

Izjava belgijske vlade

Predsednik vlade Van Zeeland je dne 25. t. m. prečital v zbornici vladno izjavo. Vlada hoče takoj določiti najnižje meze, dati skleniti plačan dopust delavcev, zvišanje rodbinskih podpor, skrajšanje delovnega časa v industriji na 40 ur tedensko, podaljšati šolsko obveznost do 16. leta ter znižati starostno mejo za vpokojitev ter prepoved zaposlitve vpokojencev.

Ukrep španske vlade. Na Španskem je v rudarstvu velika nezaposlenost. Vlada je sklenila, da vpokoji vse rudarje, ki so stari nad 53 let, da s tem napravi prostor mlajšim.

Gospodarstvo in socialna politika v svetu

Iz govora s. B. Krekića na seji mednarodnega urada dela v Ženevi.

Vsakoletno poročilo direktorja je pokazalo socialni in gospodarski položaj, objavilo sklepe, ki so zaslužili posebno pažnjo ter objavilo dnevni red konference.

Mislím, da je to bilo potrebno, da snov, ki je na dnevnem redu, ni podobna odsevu meseca v vodi, marveč trdno in logično povezana z vsakdanjim življenjem.

Mednarodna organizacija dela si ne izmišlja problemov, niti oni poljubno ne prihajajo na dnevni red konference. Sami od sebe nastanejo in ona jih iz cele vrste izbira važnejše pred varnejšimi. Vprašanja, ki so prav posebno važna, je poročilo direktorja vedno priporočalo in mislim, da bi moralo tako delati tudi dalje, pa če se tudi ponavljajo tehtni argumenti, dotlej, dokler se zadovoljivo rešijo.

Problemi zaposlitve.

Prejšnja direktorjeva poročila so imela vsakokrat odrejeno poanto. Od nastopa množinske nezaposlenosti, pa problem zaposlitve ne zgine več z dnevnega reda. V treh smereh naj se vrši borba proti njej: prvič s skrajšanjem delovnega časa do 40 ur tedensko ob ohranitvi življenjskega standarda, drugič s opravljanjem javnih del v deželnih in mednarodnih obočjih, z dvojním namenom, da se zaposli delavstvo in vpliva moralno na poživljenje gospodarskega življenja; tretjič z ustanovitvijo mednarodne posredovalnice dela, da se porazdele razpoložljive delovne sile po državah in kontinentih.

Več let se na teh konferencah razpravlja o vprašanju zaposlitve milijonov nezaposlenih mož in žena. Nihče ne more ugovarjati, če pravim, da se z uspehi do sedaj ne moremo pobahati.

Po programu svojem, ki mu je dolžnost že od tedaj, ko je nastal, mora mednarodni urad dela, četudi uradna ustanova — otrok Društva narodov služiti interesom delavcev. In mi v direktorjevem poročilu opravičeno zahtevamo podporo v vseh onih vprašanjih, zlasti najobčutnejem vprašanju za delavce ter da se to nahaja na dnevnem redu konference. Namesto tega je pa poročilo polno pesimizma in nesoglasja s prejšnjimi poročili.

Pomen javnih del

Da navedem nekaj primerov:

V enem prejšnjih poročil je bilo jako poudarjano vprašanje javnih del, kot nesporno sredstvo za pobijanje nezaposlenosti in za poživljenje gospodarstva sploh. V letošnjem poročilu pa se navaja, da so ponekod javna dela svojim ciljem, katerim so bila namenjena, utegnila več škodovati kakor koristiti! Vsekakor je treba stvar raziskati, kako se je vršila in jo utemeljiti. Toda tako stališče v poročilu se nam vendar ne zdi utemeljeno, ker ne more namreč ovreči našega mnenja, da so javna dela koristna za pobijanje nezaposlenosti in splošno poživljanje gospodarstva.

Stabilnost valut

Istotako ne moremo umeti tezo, da mora slediti devalvaciji denarja devalvacija v drugih državah. Zakaj

devalvacija, ki hoče ohraniti na domačem trgu nedotaknjene takratne cene, pa hoče le izveči čim več koristi za trgovinsko in plačilno bilanco na račun inozemstva — je spekulativen ukrep, ki ga parirajo interese s strani. Tako ostane končno devalvacija brez uspeha. Mnogo važnejša je stabilizacija ob izogibu vsakršnih valutnih spekulacij. Tudi ta se v poročilu podcenjuje in navajajo izkušnje v celi vrsti držav. Toda zakaj to misel navajati s priporočilom devalvacije tam, kjer je še ni bilo? Tembolj, ker se tam, kjer je ni bila izvedena, ni izvedla niti pozneje. Če kdo nekaj stori iz potrebe, treba se pobrigati, da to tudi razume. Ni pa potrebno koga prepričati, da je v potrebi, če tega sam ne čuti, in še manj mu je priporočati ukrepe, ki jih sam predlagalec ne smatra za idealne!

Nemčija in Italija

Ni dvoma, da je tu poročilo opravičeno pesimistično, kar opažamo v vsaki vrstici, kar je izraz razmer, ki niso prav nič idealne. K odsotnosti Nemčiji na konferenci lani se je pridružila sedaj še odsotnost Italije. Ob odsotnosti važnih industrijskih dežel postaja delo te organizacije, ki je že itak težko, še težje. Socialna politika je ozko povezana z gospodarstvom. Umazana konkurenca med gospodarstvi glavnih industrijskih dežel onemogoča napredne socialne reforme tudi tam, kjer je najboljša volja zanje, če jih pobija socialni dumping iz socialnih dežel. Socialni dumping (to je, nižje plače itd.) je dejansko najhujši v deželah, ki se abstinirajo od dela v tej organizaciji. Izhod iz začaranega kroga je v ponovnem včlanjenju teh upornikov v krogu tega dela, v skupnih mednarodnih socialnih obvezah; ali pa v gospodarskem bojkotu teh abstinentov.

Psihoza vojne in nje posledice

Poročilo opravičeno poudarja težko vojno psihozo, ki preveva narode, rine v ozadje vso socialno politiko, požira ogromne vsote, ponekod več kot polovico državnih proračunov. Socialne zahteve niso ostale samo nerešene, marveč so se v nekaj minulih letih celo dajatev zmanjšale. Zmanjšanje števila nezaposlenih, ki so dobili začasno zaposlitev v vojni industriji, ne pomeni zmanjšanje števila nezaposlenih, ker je ostalo na isti strahotni višini, kakor je bilo ob času, ko je nastala splošna vznemirjenost in zahtevala rešitev tega problema. Pod vtiskom vojne psihoze se vse dežele gospodarsko omejujejo bolj in bolj vsaka nase; vsaka v svojo lastno škodo; industrijske dežele se napenjajo v pravcu reorganizacije, in agrarne reforme v pravcu industrializacije. Vsaka od njih tone pod bremenom nenormalnih cen in neekonomičnih proizvodnih cen. Mednarodni promet z blagom je padel do neznanosti. V deželi ovira promet blaga nesorazmerje v cenah med agrarnimi in industrijskimi produkti. To povečava zastoj proizvodnje, nezaposlenost, poslabšava prehrano in

zdravstveno stanje širokih množic naroda. Kapital v velikih množinah stoji ob strani — dočim je v dobi mednarodnega zaupanja ustvarjal čuda v inicijativnosti.

Zanimiva je pa istina, da se je ti isti bojzljivi kapital zaletel k — vojni industriji, bodisi potom državnih investicij zbranih potom davkov, bodisi potom svobodne inicijative. To dejstvo nas sili, da postavimo vprašanje: ali pametna državna politika ne bi mogla najti načina, da ga zaposli tudi v koristnih javnih delih, če ga more zaposlovati v škodljivi vojni industriji.

Rusija in Amerika

Poleg črnih strani, ki prevevajo poročilo direktorja, bi lahko omenjalo tudi svetle strani, to je vstop Rusije in Amerike v to organizacijo. Zakaj ne navaja nastopanja ameriške delegacije v vseh vprašanjih, ki se tu obravnavajo? In da ta izraža v diskuziji željo, da se vrne delavstvu svobodo strokovne koalicije. To

vprašanje je ogromnega pomena za delavce mnogih dežel, zlasti pa za delavce v Nemčiji in Italiji — ki sta se odstranili iz te organizacije. Z največjim interesom pričakujemo, da o tem vprašanju čujemo tudi mišljenje ruske delegacije.

Potrební optimizem

Končno, neglede na vse črne momente, ki se pletejo okoli nas, pričakujemo od direktorjevega poročila, da v toliko odkriteje in izraziteje zagovarja pravilno rešitev stavljenih problemov, kolikor je celokupna mednarodna situacija mednarodnega urada dela težja. Urad mora biti kot svetilnik okoli katerega se zbirajo prijatelji te ustanove ter da se izogiblje pesimizma ob katerem omahujejo posamezniki in ustanova. Ta ustanova mora živeti, da preživi zlo — zaradi svojega velikega cilja, ki ga ima. Brez potrebne energije, in kakršno smo vajeni, in praktičnega zmišlja za reševanje tekočih problemov, pa ne pričakujemo »rešitev« iz socialne bede.

Mednarodna demokracija in francoska vlada

Načelo levičarske francoske vlade je v zunanji politiki mednarodni sporazum in mednarodno sodelovanje. Zato tudi pravi predsednik vlade Blum, da hoče vlada sodelovati z vsemi državami pristrčno, čeprav iskreneje z državami z demokratičnimi režimi. To je logično, ker Blum ne more zavračati nobene države, če hoče pospeševati demokracijo mednarodnega življenja, niti ne prevzemati odgovornosti za napake prejšnjih vlad, ki so gojile šovinistično nasprotstvo med raznimi državami.

»Slovenec« z dne 23. t. m. se je »duhovito« obregnil ob Bluma, češ, da hoče biti vodja demokratske fronte. »Slovenec« ni za »Ognjene križe« in druge bolj ali manj fašistične francoske organizacije. Blum je te organizacije razpustil, komunistične pa ne, čeprav odobrava iste metode kakor fašizem, ker tvori z njo enotno fronto. Fašisti in komunisti priznavajo, da so proti demokraciji, le socialisti trdijo, da so pristaši demokracije. Socialisti niso demokratični, če razpuščajo fašistične organizacije, ta krat, ko so na oblasti.

Sedaj se pa vprašajmo, kaj je demokracija? Na to vprašanje »Slovenec« ne odgovarja, ker noče povedati resnice, ampak samo izigrati načelo demokracije proti socialistom, zgolj v interesu svojih nedemokratičnih načel. Demokracija je življenje, v katerem se sporazumeva človeštvo za socialno in politično enakost. Demokracija ima torej namen sporazumno odpraviti vse krivice, ki se gode posameznim članom človeške družbe. Vsi vplivi in vse sile, ki se tem interesom upirajo so krivični. Vsi fašizmi, pa bodi vatikanski ali prostožidarski pa imajo namen podpirati diktaturo kapitala, absoluti-

zem, torej ne demokracijo, ampak nadvlado kapitalističnega razreda, ki je že po svoji naravi krivičen. »Slovenec« naj torej ne očita socialistom nedemokratičnosti, ko sam ščiti in zagovarja najrazličnejše sisteme diktatur. Komunisti so sicer nasprotniki demokracije, vendar pa zahteva njih diktatura odpravo razredov, to je, enakost ljudi. Tudi tu je velika razlika med klerofašističnimi nazori in nazori komunistov.

Menimo, da je sedaj jasno, da streme vse fašistične in klerikalne tvorbe v javnem življenju po nadvladi kapitalističnega razreda, to je, zagovarjajo krivični socialni družabni red, ter so zaradi tega največja ovira izvajanju demokracije in hočejo preprečiti pravico s silo, z nasilstvom v prid gorenjim desetstisočem, v katerih senci potem vedre.

Pravični del človeštva delavstvo (socialisti) stori samo pošteno delo, če požaga take stebre krivičnega družabnega reda. Razumete?

Delavska stranka proti angleški vladi

radi ukinitve sankcij.

Delavska stranka je vložila nezaupnico vladi v spodnji zbornici. Na razpravo je prišla ta nezaupnica dne 23. t. m.

Predsednik kluba delavskih poslancev Attlee je otvoril debato ter rekel, da Eden ni dovolj opravičil zunanje politike vlade. Baldwinova vlada je Društvo narodov, ki bi moralo biti zaščita svetovnega miru, zrušila. Vlada se je branila, sprejeti mirovni sistem in je s tem povečala vojno nevarnost.

Attlee predlaga tole nezaupnico: »Ob pomanjkanju odločnosti in pomanjkanju ravne poti v zunanji po-

Slovenski delavci v Franciji pozdravljajo Blumove reforme

Marlebach, 20. junija 1936.

Dradi urednik!

Nas slovenske delavce v Franciji je močno dirnilo zabavljanje ljubljanskega »Slovenca« čez novo francosko vlado s socialisti na čelu in še prav posebno tista njegova zaskrbljenost: »Kdo bo plačal Blumove reforme?«

Gospodje okoli »Slovenca« bi radi razvoj dogodkov v Franciji prikazali drugače, kot je v resnici. In kaj je resnica? Po mojem mnenju in mnenju nas slovenskih delavcev v moji neposredni okolici je Blumova vlada prva vlada v zgodovini, ki vlada res v korist ljudstva, ki je priskrbelo delavcu povišek zaslužka za 11 frankov dnevno. Delavec z mezdo 30 frankov 80 centimov bo prejemal od slej naprej 41 frankov 80 centimov. Nič hudega, ako se sedaj podraži meso za 1 frank pri kilogramu in kruh. Od tega bosta imela koristi kmet in obrtnik. Nikjer pa ni zapisano, da se bodo radi tega morali podražiti industrijski proizvodi. Radi boljšega razumevanja hočem navesti primer iz naše domovine, iz Jugoslavije, da bodo tudi naši delavci tamkaj razumeli, zakaj izboljšanje delavskih mezd ni treba da ima za posledico podražitev tovarniških izdelkov.

Vzemimo borski rudnik (o katerem je časopisje v Jugoslaviji že precej pisalo). Rudnik je lansko leto izkazal 87 milijonov čistega dobička. Delavci pri tem rudniku so plačani beraško. Ali ne bi bilo dovolj, ako bi od tega dobička rudniku ostalo 30 milijonov, ostalo bi pa dobili delavci v obliki povišanja plač? Kdo pravi, da bi se radi tega morala podražiti ruda tega rudnika za 20 odstotkov? Ako bi se postopalo po tem receptu, bi v Jugoslaviji zasijalo lepše sonce. S cest bi izginili brezposelniki, ki jih časopisi tako radi zmerjajo kot delomrzneže. Ako bi delo pošteno redilo človeka, ne bi nihče hotel pohajkovati in stradati. Večkrat sem bral, da bi Jugoslavija prehranjevala lahko še enkrat toliko ljudi. Kako neki bi se potem ljudem godilo, ako še ti, kar jih je sedaj, nimajo dela in jela.

»Slovenec« naj si rajši ne beli glave, kako in kaj o Blumovih reformah. Mi slovenski delavci v Franciji smo že spoznali, kdo je zatiralec delavcev. Konstatirati moramo, da »Slovenec« podpira in tolmači tiisto reakcionarno politiko, ki je tudi nas slovenske delavce v Franciji hudo tepla. Gospodje, pišite resnico in brigajte se za to, da bo tudi Jugoslavija deležna socialnih reform, kot se sedaj uvajajo v Franciji, da ne bo več neprestanega in nepotrebnega romanja številnih deputacij v Beograd, ...

Doslej sem bil naročnik »Slovenca«, odslej pa ne dam zanj niti centime več. Sem ga do dobra spoznal in le obžalujem, da sem zato potreboval toliko let.

Pozdravlja Vas

P. K.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, izpolni svojo dolžnost!

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevaža Talpa 91

Toda biki so bili na oni strani in so rjovel, krav pa, ki so ostale še na tej strani, ni kar nič veselilo, da bi živele odslej brez bikov. In ker so bile vajene bikom zmeraj in povsod slediti, so jim sledile še sedaj in voda je bila kmalu polna hropeče in sopeče živine, ki je hotela na drugo stran. Bila je pravcata divja zmešnjava rogov. Marsikatero govedo se je obrnilo nazaj, ko se mu je zazdelo nevarno.

In to je bil trenutek, ko smo morali mi poseči vmes. Nobeni živali nismo smeli dovoliti, da bi se vrnili, sicer bi imeli kmalu polovico črede zopet na tej strani.

Kričali smo, bičali in jih podili s konji zmeraj iznova na drugo stran.

Nekatere živali so zašle v curek, ki jih je začel odnašati s sabo. Te smo morali zajeti in jih naglati proti bregu. Tri smo izgubili, ker jih je curek odnesel in jih nismo mogli več zajeti. To je bila vsa izguba, ki sem jo pri prehodu preko reke utrpel. Izguba je bila malenkostna in često je tak prehod mnogo dražji. Izgubljene živali že same po sebi niso bile mnogo vredne. Že na transportu so nam povzročale težave. Redno so zaostajale

za glavno čredo. Čim manj je takih živali, tem bolje je. Na drugem bregu sem odredil počitek in takoj smo si napravili tudi taborišče za noč. Isto noč mi je jaguar raztrgal lepo dveletno kravo. Zgodilo pa se je to tako hitro in neslišno, da ni nihče slišal. Naslednje jutro smo šele opazili, kaj se je ponoči zgodilo.

Prehod preke reke je bil torej zelo poceni. Če bi prevažali živali z brodom, bi trajalo tako prevažanje po mojem računu teden dni. Tudi pri njem bi izgubil gotovo nekaj glav; nekaj bi jih gotovo poskakalo z broda v vodo, nekaj pa bi jih radi bivanja ob reki raztrgali jaguari ali krokodili. Človek mora misliti na tisoč raznih malenkosti in okoliščin. Razen tega bi moral plačati še brodnino. In kar sem si pri brodninah, mostninah, cestninah in pri pristojbinah za pašo in vodo prihranil, je ostalo v mojem žepu in se je štel k mojemu zaslužku.

Za vse, kar sem si prihranil pri prehodu preko reke, sem se moral zahvaliti nikomur drugemu kakor svojim majhnim teličkom. Ljubezen, ki smo jo izkazali njim in njihovim materam, so nam bogato poplačali.

21

Naš transport bi ne bil nikakr pravi transport, če bi ne imeli na njem opravka tudi z banditi.

Pričakuješ jih zmeraj in se čudiš, da je zopet minil dan, ne da bi se v večji ali manjši gruči prikazali. Tak živalski transport ne ostane neopažen. Vidijo ga Indijanci in kmalu se raznese vest po vsej daljni okolici. In nikoli ne veš, kdo je njihov ogleduh. Večina banditskih tolpe je preostanek revolucijskih armad, ki so se borile zoper delavske armade. To so tiste tolpe, ki so jih najeli pristaši diktature, veleposestniki, razne klike ameriških kapitalistov; ko je revolucija minula, so začeli ropati, ker so se navadili vagabundiranja.

Neko jutro so prišli. Natančneje povedano, neko jutro smo jih srečali. Prijezdili so prav nedolžno. Prav lahko bi bili peoni, ki jezdijo nekam na trg ali pa iščejo delo. Prišli so od strani. Šli smo po široki poti skozi grmičevje in nenadoma so se pojavili ob poti, kjer se je cepila v stran ozka steza.

»Halo!« je zaklical njihov voditelj. »Imate kaj tequile?«

»Ne,« sem rekel. »Je nimamo. Pač pa imamo s sabo tobak. Sto gramov ga vam lahko odstopimo.«

»Dobro. Ga vzamemo. Ali imate koruzne liste?«

»Dva ducata vam jih lahko odstopimo.«

(Dalje prihodnjič.)

Kdor si hoče ohraniti lepe zdrave zobe — uporablja redno

SARGOV

KALODONT

PROTI ZOBNEMU KAMNU

DOMAČI IZDELEK

Madžarski socialisti obsojajo fašizem

V proračunski razpravi v Budimpešti je pojasnil v parlamentu socialnodemokratsko stališče o zunanji politiki s. Emanuel Buchinger, ki je med drugim rekel:

Če misli poročevalec, da je bil korak Italije »na poti naravnega razvoja«, mislimo pa mi, da bi na to trditev moral odgovorjati italijanski narod, ki je svoboden. Sicer bo pa sodela o tem zgodovina. Mi vemo, da ni »naravno«, če članica Društva narodov podjarmljuje drugo članico. Če poročevalec želi srečo Italiji, želimo mi, da ta italijanski korak ne izzove nevarnih posledic. In če poročevalec »razume« nemško politiko, se je mi ne veselimo, ker mislimo na Madžarsko.

Zunanji politični položaj je poslabšan, napetost med Nemčijo in Francijo je povečala napetost v vsej Evropi. Z ozirom na nemško politiko lahko trdimo, da je francosko-ruska zveza stokrat potrebna. Poročevalec očitno smatra trianonsko pogodbo kot krivično. Socialisti priznavamo, da je pogodba jako krivična, toda naša vlada bi morala vedeti, da če bi te ne bilo, bi se mogla nahajati Madžarska še v slabšem položaju.

V Franciji je nastal velik politični preobrat. Toda vemo pa, da so se Leon Blum in njegovi sodruzi vedno zavzemali za sporazum med narodi in za to, da se premaganim narodom olajša položaj. V vsakem primeru bo sedanja madžarska politika samo poslabšala položaj dežele.

Tudi odnosi med Anglijo in Italijo, kakor tudi drugi pojavi, kažejo, da je evropski mir v nevarnosti. Mi socialisti bi grešili, če bi debate ne izkoristili ter ne povedali inozemstvu, da madžarski delavski razred želi mir in da se bori zanj. V našem interesu je, da se tudi v sedanjih prilikah ohrani mir. Politika miru majhnega naroda je prva. To sporočamo vsem, ki so dobre volje, to pa tudi sporočamo francoskim sodrugom, in večini, ki jo smatramo kot garancijo miru in pravičnosti. To je naše sporočilo angleški delavski stranki in vsem deželam, kjer obstojajo socialistične vlade ali kjer socialisti sodelu-

jejo v vladnih koalicijah. To je tudi naše sporočilo bratski stranki v Belgiji.

Vidimo, kako in kje naraščajo nove politične sile, ki bodo dovolj močne, da zavro politiko onih, ki vedno ogrožajo mir in stalno tirajo svet v vrtnec novih vojnih nevarnosti.

Mir potrebuje primerno organizacijo. Današnje Društvo narodov ni sposobno, da varuje mir; mora se preobraziti v demokratično ustanovo. Ne verujemo sicer, da bi bile evropske države v stanju rešiti ta problem, vendar je pa naša najsvežja dolžnost, da podpiramo javno mnenje, ki je za Društvo narodov. Tudi v tem pogledu je madžarska zunanja politika napačna.

Največji interes malih držav je, da se napravi neki mednarodni red ter da se odpravi »pravica pesti«. Tudi naša država se more naslanjati le na moralno silo.

Govori se tukaj o nevarnosti, ki prete Madžarski zaradi francosko-ruske zveze in čehoslovaške republike. Nesporo pa je, da je ta pogodba sad zunanje politike neke tretje države. Posledica je hitlerijanske demonstrativne politike, ki jo poročevalec poveljuje, da stalno ogroža mir. Proti tem zavojevalnim tendencam se moremo boriti samo z miroljubno politiko.

In na eni drugi točki naših mej, na avstrijski meji, že vidimo nasprotujoče si težnje. Tam pa tudi vidimo, da se je delavstvo toliko opomoglo, da sme staviti avstrijski vladi svoje zahteve. S stališča miru pozdravljamo te nove sile; zadovoljni in srečni smo, da se javljajo ravno v Avstriji. Tudi s stališča Madžarske in miru smatramo, da te demokratične sile v Avstriji bolj jamčijo dobre sosedne odnose, kakor neki fantastični načrti, ki se v zadnjem času pojavljajo v zvezi z avstrijskim vprašanjem.

Zahtevamo od madžarske vlade, da v svoji zunanji politiki spoštuje gotova načela in naziranja, ki smo jih navedli. Smatramo, da so cilji vlade in njene stranke škodljivi. Zato ne zaupamo sedanji vladni zunanji politiki in odločno odklanjamo proračun.

Sredozemskem morju, kjer ima sama svoje interese.

Vsi ugovori, da je Društvo narodov odreklo zaradi površnosti velesil in njih neodločnosti, ne zaležejo. Klica po okrepitevi Društva narodov noče nihče slišati in bo velika sreča, če ostane po imenu, ki pa dobi le »moralne« naloge, katerih imperializem ne priznava. Definitivnih sklepov najbrže na bodočem zasedanju tudi ne bo, kar le pospešuje preperelost mednarodne ustanove, da ne bo preveč ovirala kapitalističnega imperializma velesil.

Govore o direktoriju velesil. V ta direktorij naj bi šle Anglija, Nemčija, Francija, Poljska in Rusija. To bi bila sila, ki naj bi vodila Evropo namesto Društva narodov.

Velesile si mislijo, kaj nas bodo komandirale pritlikave države. Na drugi strani pa tak direktorij tudi ni

lahka stvar. Kdo bo stopil v zvezo z Rusijo? Kako naj si razdele vpliv? Kdo bo sodnik med njimi? Zdi se nam, da je vsa ta kampanja komedija za javnost, da pa bodo iz tega nastale razne vojne zveze, ki si bodo morda razdelile začasno interesne sfere v glavnem in se potem pripravljale v svojem imperialističnem duhu na vojno ali vojne, kakor se bo to zdelo potrebno kapitalističnemu imperializmu.

Nahajamo se torej pred strašno negotovostjo. Propaganda miru in propaganda kolektivne varnosti, ki jo naglašajo socialisti vsega sveta, je edino in bistveno orožje, ki naj prepreči grozo. Kapitalizem ne pozna človeštva, ne pozna morale, boji se le pesti velike sile miru in varnosti. Zato ruši vse, demokracijo, duha pravičnosti in moralo.

Pospeševanje stavbstva na Češko-slovaškem

Državnikom in delavstvu v pouk

Če nič ne znamo, se vsaj nekaj učimo. Ta misel mi je šinila v možgane, ko sem čital zakon o pospeševanju stavbstva in malih stanovanj na Češko-slovaškem, ki ga je izdelal minister za socialno skrb sodrug inž. J. Nečas ter parlament sprejel.

Zakon ima namen pospeševati zaposlitev delavcev, ker je ob stavbni aktivnosti zaposlenih cela vrsta obrtov.

Glavna prednost zakona je v tem, da daje za stavbe država delni prispevek ter prevzema jamstvo. Nadalje je podaljšan rok oprostitve prenosne takse od treh na pet let in pri stavbnih zadrugah na deset let. Staybe, ki bodo dograjene v letih 1937 in 1938, pa bodo proste hišnonajemninskega davka 15 let, ali pa celo 25 let, če gre za hiše z majhnimi stanovanji in delavnicami. Hiše, ki so oproščene hišnonajemninskega davka in doklad, ne plačujejo tudi občini teh davkov vsaj deset, oziroma 15 let. Državno jamstvo se dovoljuje v občinah, kjer primanjkuje stanovanj, in sicer za hiše z majhnimi stanovanji in delavnicami. Kolikor gre za najemniške hiše, se dovoljuje državno jamstvo samo tam, kjer obsežnost enega stanovanja ne preseže 40 m². Isto velja tudi za hiše, ki jih je zadela elementarna katastrofa, in za gradbo zdravilišč in sanatorijev, pri čemer pa določa zakon, da morajo te zavode graditi občine ali občekoristne zadruge. Za po elementarnih neugodah poškodovane hiše daje država jamstvo le osebam, ki so brez sredstev. Mali kmeti dobe državne podpore za zgraditev gospodarskih poslopij in končno se dovoljuje državno jamstvo tudi malim obrtnikom za postavitev delavnic.

Državna garancija je v tem, da ministrstvo socialne politike v imenu države jamči izposojevalcu za posojilo, in sicer za obrestovanje posojila, amortizacijo in postranske pristojbine ter se obveže tudi, da plača manjkajoči znesek kakor tudi zamudne obresti, če bi jih dolžnik ne

mogel plačati. Jamčeno posojilo sme, če gre za stanovanjske hiše, prenočišča in zdravilišča, največ 50 odst., in z doplačilom posojila v zmislu prve določbe največ 90 odst. stavbnih stroškov znašati. Če pa gre za zidavo stanovanjske hiše drugih oseb, ali rodbinske hiše sploh, ali postavitev elementarno poškodovane hiše, znaša državno jamstvo največ 40 odst. ali s prejšnjim posojilom največ 75 odst. stavbnih stroškov. Državno jamstvo na posojila sme znašati v celoti Kč 300.000.000, to je okoli 3,6 milijarde dinarjev. Znesek je ogromna podpora stavbstvu, ker so sredstva, ki jih dolžniki sukcesivno vračajo, vedno na razpolago in ima država morda le kakih 25 do 30 odst. rizika. O prošnjah sklepa ministrstvo za socialno skrb sporazumno z ministrstvom za javna dela in finance. Garancija po tem zakonu se bo dovoljevala za stavbe, ki se prično graditi do 31. decembra 1937.

Državni prispevek z državnim jamstvom se dovoljuje za stanovanjske hiše, ki so namenjene siromašnim ljudem. Državni prispevek se daje torej le občinam, ki se obvežejo, da bodo v svrhu znižanja najemnine vsako leto vsaj 1 odst. prispevale k jamčenemu in nejamčenemu posojilu. Državni prispevek ima namen, da se država, ki jo zastopa ministrstvo za socialno skrb, obveže, da za čas, dokler niso amortizirane hipoteke, prispeva k obrestovanju tega posojila vsaj tak znesek, da izdatki za anuitete in postranske prispevke ne znašajo več kakor 3 odst. prvotnega zneska. Državnega prispevka ni mogoče zarubiti ter se obenem z državnim jamstvom dovoljuje na rodbinske hiše s pripadajočimi gospodarskimi poslopji, ki so namenjene nezaposlenim ali delno zaposlenim osebam in za katere se preskrbi zemlja za obdelovanje, ki jim vsaj deloma omogoča preživljanje. S temi ukrepi se zmanjša tudi nujna potreba podpiranja nezaposlenih vsaj deloma.

V mednarodnem vrtincu

Reforma Društva narodov — diktatura velesil.

Angleška vlada je za ukinitve sankcij, če Društvo narodov to želi. Tudi francoska vlada prepušča to vprašanje Društvu narodov, ker ne more izzivati nasprotnikov v kritičnem položaju, niti ne prevzeti odgovornosti za Lavalovo politiko, ki je Društvo narodov tako silno oškodovala.

V Italiji so sklep angleške vlade pozdravili. Nikakor pa se ne strinja s sklepom vlade javnost in zlasti ne delavska stranka, ki je vložila interpelacijo, v kateri dolži vladno izdajstvo nad Abesinijo in Društvom narodov. Angleški zunanji minister Eden je pristal sankcij in Društva narodov. Nasprotno sta pa Neville Chamberlain in Hoare odločna nasprotnika, ki želita, da Anglija ni vezana na Društvo narodov ter ne poganja v tesnejšo zvezo italijanski in nemški fašizem. Eden je šel še dalje: Zahteval je poostreitev sankcij, zaporo sueškega prekopa. Toda Baldwin, predsednik vlade, je izjavil, da Anglija ni dovolj oborožena, da bi si sedaj nakopavala vojno na glavo. Na vse to je Eden izjavil, da od sankcij ne pričakuje uspeha, čeprav je še 20. aprila zahteval v Ženevi poostreitev sankcij.

V zadevi italijanskega napada na Abesinijo imamo vrsto polovičarskih in neodločnih ukrepov, ki jih je za-

krivila angleška vlada, ki se je ozirala na načrt o delitvi Abesinije, ki sta ga sklenila Laval in Hoare preko kompetence Društva narodov.

Edenova nada, da nova francoska vlada, ki je levičarska, ne bo imela simpatij do Italije, je postala brez pomena, ker je tudi sovjetska Rusija za ukinitve sankcij z ozirom na nemško ogrožanje evropskega miru.

Eden je ostal sicer še v angleški vladi, da ne dobi v njej premoči Chamberlainova skupina in ker Baldwin Eden zaupa, da najde v Ženevi primeren kompromisni izhod. Chamberlainova skupina že ogroža sedanjo vlado.

»Reforma Društva narodov« bo kompromis, ki pomeni dejansko razpust Društva narodov in uvedbo regionalnih zveznih skupin. To pomeni povratek h koalicijski politiki in opustitev sistema kolektivne varnosti. Ta izprememba v mednarodni politiki pomeni, da ni več ideje o nedeljenem miru kakor tudi ne o splošni razorožitvi. Ti lepi mednarodni problemi so pokopani vsaj za daljšo dobo. Angleška vlada hoče omogočiti ogroženim državam, da si zagotove pomoč Italije, če ji zaupajo. Toda angleška vlada sama (kakor pravi »Timesov« članek v duhu Baldwin), ni pripravljena, da bi prevzela druga jamstva, kakor v zahodni Evropi in

Stavka v livarni Eylert na Muti

Ko je firma Greinitz v železarni na Muti likvidirala, je prevzel železarno g. inž. Brems, livarno pa g. inž. Eylert ml. Takoj se je videlo, da bodo zavlada druge razmere v teh dveh tovarnah in to razmere, ki jih je potrebno opisati. G. inž. Brems je največji nasprotnik delavske koalicije, po njegovem delavci ne bi smeli biti organizirani, pač pa bi moral delati za Din 1,50 do Din 2,50 na uro ter biti pokoren. Delavstvo ima kolektivno pogodbo, katero inž. Brems vedno krši. Plače so se brez odpovedi kolektivne pogodbe znižale in se določila pogodbe kršijo. Podjetje izplačuje delavstvo namestu v denarju, en del v bonih, ki jih vnovčuje za živila nek trgovec na Muti. To je protizakonito.

Ta protizakonitost zadene tudi podružnico Konsumnega društva za Mežiško dolino, v kateri je poslovođa, ki g. inž. Bremsu ni všeč. V livarni, katere lastnik je g. Eylert, je pa moda, da g. Eylert, kadar mu ni kaj všeč, skliče enostavno zborovanje vsakega delavstva in na tem zborovanju

delavce vzame v šolo. Delavstvo je že pred 6 meseci stavilo predlog za sklenitev kolektivne pogodbe. Štiri razprave bi se že morale vršiti, ali g. inž. Eylert ni bilo nikoli na razpravo. Tako je kr. banska uprava sklicala novo razpravo dne 22. junija v Delavski zbornici v Mariboru. Na to razpravo ni prišel g. Eylert, pa tudi ne zastopnik inspekcije dela. G. Eylert je poslal zastopniku inspekcije dela v Delavsko zbornico pismo in basta. Delavci so 22. zvečer zborovali in zasliali referat zastopnikov organizacije, potem pa soglasno sklenili, da se delo ustavi.

Sedanje mezde za livarje znašajo Din 2,50 do Din 5.—, za pomožne delavce Din 2.— do Din 3.—. V tovarni je uveden priganjski sistem, delavstvo skoraj da ne čuje lepe besede. Delavstvo v obeh tovarnah prosi oblast, da zadevo preišče in napravi tem metodam konec. Livarji pa bodo stavkali kot disciplinirani delavci, dokler ne bo ugodeno njihovim zahtevam, v zavesti, da je pravica na njihovi strani.

Zenica — Jesenice

Jesenice, o kresu 1936.

Ponovno smo na tem mestu že razpravljali o vprašanju razširitve železarn v Zenici in s tem v neposredni zvezi o položaju obratov KID na Jesenicah in tu zaposlenega delavstva. Podčrtali smo tako z gospodarskega, kot z delavskega stališča, da se ne branimo razširitve železarn v Zenici iz kakšnih posebnih ambicij ali kakor je bilo na demonstrativnem shodu v Zenici proti Jesenicam rečeno, da si domišljujemo, da imamo monopol na težko železno industrijo, pač pa smo vedno naglašali, da naj se železarna v Zenici razširi in naj producira predmete, katere uvažamo še vedno za težke milijone iz inozemstva. Opozarjali smo na veliko nevarnost, ki bi nujno sledila nepravilni rešitvi tega vprašanja, tako za jeseniško delavstvo kot celotni gorenjski kot. Zlasti tudi, ker bi utegnil nastati močan pretresljaj v finančni politiki pokojninske blagajne bratovske skladnice v Sloveniji. Zagotavljalo se nam je, da Zenica nikdar ne bo konkurirala Jesenicam, merodajni faktorji so to svedčano izjavljali zastopnikom tiska, delegacijam in na javnih zborih. Vendar vesti, ki so zadnje dni prišle na Jesenice, so naravnost porazne.

Nova uredba o centralnem fondu za sanacijo bratovskih skladnic, ki naj bi popravila prvo od 5. maja l. l., je slabjša od prvotne. V času, ko čitamo v dnevnem časopisu, da je ministrstvo železnice naročilo v inozemstvu za 400 milijonov dinarjev železniškega materiala, čitamo v istem časopisu, da so trije ministri prisostvovali svečanostim vzdave vogelnega kamna za zgraditev valjarn za paličasto železo in žico. Tedaj ne za železni material, ki ga uvažamo iz inozemstva, pač pa za

iste predmete, ki jih izdelujemo na Jesenicah.

KID ima v načrtih in že gradi par objektov za izpopolnitev obrata. Stavbinski delavci so kopali temelje za novo stanovanjsko uradniško hišo, obljubljenca so bila tudi popravila delavskih stanovanj, kakor tudi zidanje novih. Vest, da je Zenica ponovno odvzela letno 460 vagonov žičnikov, da gradijo zgoraj omenjene valjarne, je ustavila vse delo. V delu je samo zidana škarpna ob tovarni in njej nasproti hiša za samostojno stanovanje. Stavbna družba, ki naj bi izvršila načrte KID, je odpovedala na 14 dni 300 delavcev. Udarca, ki je s tem zadel stavbinsko delavstvo, v času, ko se pri nas itak zelo malo gradi, s tem zaenkrat še ne moremo oceniti v vsej svoji težini. Šušlja se celo, da bodo tudi v tovarni sami v treh obratih redukcije. Če tudi bi bil to samo politični ali podjetniški maneuver, res je to, da bo posledice občutilo delavstvo in je naša dolžnost, da ponovno opozarjamo merodajne faktorje, da se zeniško in s tem v zvezi jeseniško vprašanje tako ne rešuje. Zavedamo se, da se novi objekti v Zenici šele gradijo, morda šele čez eno leto ali dve bo Zenica v polnem razmahu, ali baš sedaj je treba o tem voditi računa in prirediti obrate tako, da se bo v njih valjalo druge predmete, kot jih pa producira Jesenice in da se uresniči beseda, da Zenica ne bo nikdar konkurirala Jesenicam. To bi bila res zdrava gospodarska politika in državljani bi razumeli, da se želi skrbeti za vse enako in da se ne vodi proti enemu delu mačehovska politika. Pričakujemo pa, da bodo jeseniški kovinarji tudi v tem trdem vprašanju storili svojo dolžnost skupno z rudarji, ki se že več let borijo v sličnem pravcu.

Sanacija bratovskih skladnic

Nova naredba

V uradnem listu je izšla novela k naredbi o ustanovitvi centralnega sklada za sanacijo glavne bratovske skladnice.

V sklad prispevajo bratovske skladnice 10 odstotkov od plačanih prispevkov za penzijski sklad. Dalje se stekajo v tem skladu prejemki davka na premoževne doklade, od tone 2 Din, znaša 25.— do 40.— Din. Te doklade so oproščene plinarne in državne prometne ustanove.

Ni še gotovo, v koliko bodo s temi prispevki sanirane bratovske skladnice. Rudarska organizacija je že večkrat poudarjala, da se z obdavčenjem premoževnih konzumentov bratovske skladnice ne bodo mogle sanirati, marveč šele tedaj, če se zadostno pritegne produkcijo, to je podjetja. Rudniki so svoja podjetja valorizirali po pet- do desetkrat z ogromnimi zneski, da so »popravili« takozvano vojno škodo.

Bratovske skladnice spadajo v isti gospodarski kompleks, ki jih je istotako vojna in valutna špekulacija oropala zdrave gotovine, kakor rudarsko industrijo. Zato bi morala tudi bratovske skladnice sanirati produkcija. Če bi bila produkcija odstopila bratovskim skladnicam v dobi samo dobre konjunkturi le deset odstotkov svojih ogromnih dobičkov, bi bile bratovske skladnice danes popolnoma sanirane.

Tudi drugod sanirajo socialne zavode in bratovske skladnice. Na Čehoslovaskem so na primer obremenili podjetja, manj konzumente in delavce, poleg tega pa prispeva še država milijonske zneske vsako leto, dokler bodo bratovske skladnice popolnoma sanirane.

Na krizi bratovskih skladnic niso delavci nič krivi, zato bi morali poskrbeti za njih sanacijo tudi oni, ki so sokrivi ali pa imajo moralno dolžnost.

carja in vlado carica Aleksandra Feodorovna, sama podžigana od razuzdanega menih Razputina. Poleg tega je bil užaljen ponos ruskega naroda tudi s tem, da je ruska armada doživljala v svetovni vojni poraze in odstopala posebno pred Nemci tudi takrat, ko je prevzel vrhovno komando na fronti sam car.

Nadaljni vzrok revolucij je zahteva po osebni svobodi posameznika in vpoštevanju človeškega dostojanstva, t. j. znebiti se podložništva in pridobiti si vsaj osnovne človeške pravice. V Rusiji je še v 20. stoletju pri vzhodu v park stal ta le napis: Soldatam in sobakam vstop vopreščajeta t. j. Vojakom in psom vstop je zabranjen. Torej človek-vojak, ki služi domovini, je postavljen na isto stopnjo kot pes. Drugi slučaj: Starejši vojak pripelje več rezervistov in javi častniku: Vaše blagorodje! 2 soroka, polsoroka! 2 človeka. Častnik ga udari po licu samo za to, ker ne zna šteti do 102 a samo do 40, ter si pomaga s tem, da javi dvakrat 40, polovico od 40 in 2 človeka. Da je bilo takšno stanje nevzdržno, je samo ob sebi umevno. Narod bi bil zaslužil namesto pretepanja — šol.

Petek revolucij je mogoče razdeliti pri obeh revolucijah v dve dobi. Prvo obdobje je zmernejše, v drugem obdobju pa nastop radikalnih strank. Prvo obdobje v Franciji je nektrava revolucija in prevladovanje zmernih girondistov. Šele pozneje, ko dobijo

Doma in po svetu

Obrtniki proti minimalnim mezdám. V Novem Sadu so imeli obrtniki konferenco, na kateri so se izrekli proti minimalnim mezdám, dokler se rešijo druga za obrt življenjsko važna vprašanja. Tudi delavci so proti načrtu zakona o minimalnih plačah, toda iz drugih razlogov kakor obrtniki. Obrtniki zahtevajo neomejevano izkoriščanje delovne sile, delavci pa svobodno koalicijsko pravico in tudi svobodo stavke, če je potrebna.

Tristo škofov in kardinalov je zborovalo v Rimu v četrtek. Imeli so tajna posvetovanja. Pač pa so verjetno sklepali o »katoliški« akciji.

Fašizem je povsod enak. »Nepszava« poroča, da je v pondeljek pričel proces proti 113 fašistom (kosa s križema) v Bekeschscaba na Ogrskem. Med obtoženci so večinoma že prej kaznovani ljudje. Ti so hoteli uvesti diktaturo, prej pa razorožiti žandarmerijo in mnogo ljudi, ki jim niso prijatelji, pomoriti. Obtoženci taje pred sodiščem. Pristašev nimajo mnogo toda denarja v izobilici. Odkod dobivajo denar? Zadnjič je bil eden v Berlinu, kjer tiskajo tudi njih brošure. Pomoč tretjega cesarstva? Oboroženi so ti ljudje z gumijevkami in dolgimi noži.

Prvi predsednik nemške republike Scheidemann je minuli teden prišel v Budimpešto. Od tam potuje v Prago.

Prvo novačenje v Avstriji je bilo dne 15. t. m. Zglasilo se je okoli 30.000 novincev letnika 1915, od katerih so jih potrdili skoraj 80% v vojsko.

Umrj je na Dunaju Viljem Schiegl. Viljem Schiegl je bil tiskar (strojnik) in je deloval v tiskarski organizaciji nad 40 let. Umrj je star 70 let. Leta 1911 je bil izvoljen tudi v državni zbor. Pokojni Schiegl se je večkrat mudil v Ljubljani kot zastopnik grafične organizacije.

Krematorij na Čehoslovaskem. V mestu Semity na Čehoslovaskem zgrade prvi krematorij z električno kurjavo za sežiganje mrličev. Krematorij bo jako lepa moderna stavba. To bo tretji krematorij v Evropi.

Politični jetniki v Nemčiji. V Hamburgu se vrše sedaj trije politični procesi, eden proti komunistu Andréju, eden proti 270, eden pa proti 570 obtožencem. André je bil aretiran že 5. marca 1933, češ, da je povzročil nemire 17. julija 1932 v Altoni, torej že pred nacističnim režimom. Pred sodiščem je nastopal res moško. Osebe v ostalih dveh procesih so obdolžene širjenja prepovedanega tiska in ilegalne organizacije. V ozemlju hamburške oblasti same se nahaja sedaj nad 14.000 jetnikov, med katerimi je sigurno nad 10.000 socialistov in komunistov.

Hitler hoče postati »prijatelj« Avstrije. Nemški poslanik von Papen na Dunaju je šel v Berlin, da poroča Hitlerju, kaj je opravil pri kanclerju

Šušniku, ko je interveniral za sporazum med Nemčijo in Avstrijo. Položaj v Avstriji pa ni cvetoč, zakaj naciji so pričeli v Avstriji nove akcije prav sedaj zopet, ko Hitler ponuja »prijateljstvo« Avstriji.

Tudi nemški nacisti hočejo deliti zemljo. Glasilo nemškega nacističnega delavstva zagovarja razdelitev zemlje: cesarja Viljema, cerkve in plemškega veleposestva. V Nemčiji imajo veleposestniki v svojih rokah od 41.6 milijonov hektarjev 9.5 milijonov. Od 18.125 veleposestnikov. Plemičev je 5504, ki imajo skupaj 5.5 milijonov hektarjev, 12.000 neplemenitih veleposestnikov pa ima 4 milijone hektarjev zemlje. Cerkev (katoliška) ima en milijon hektarjev, Viljem pa 97.000 hektarjev. — Agrarna reforma je torej potrebna tudi v Nemčiji. Ta vest preseneča tembolj, ker so nemški nacisti svojčas glasovali proti razlastitvi nemških knezov in cesarja, kakor je predlagala socialna demokracija.

Na sejo Društva narodov v Ženevi, ki prične dne 30. t. m., pojde tudi predsednik francoske vlade L. Blum in zunanji minister Delbos, ki prineseta v Društvo narodov novega duha in katerima želimo v interesu svetovnega miru najboljše uspeh.

Francoski fašisti črne reakcije se hočejo politično organizirati, ker so jim bile oborožene organizacije razpuščene.

Anglija ne bo žrtvovala niti ene vojne ladje za Abesinijo, je rekel sir Simon John v poslanski zbornici. Odrikle so sankcije, nihče pri Društvu narodov ni hotel porabiti orožja proti Italiji, zato nobene žrtve, dokler bo Anglija gotova zmage.

Fantazije o četrti internacionali. Trocki biva blizu Osla na Norveškem. Njegov tajnik je izjavil novinarjem, da ima Trocki po raznih želajah že nad en milijon pristašev. V španskem parlamentu ima že dva zastopnika. Število se pa poveča, enako v Franciji. Trocki je prosil za vseelitev v Španijo in Francijo pa sta obe vladi zavrnili prošnjo. Take bajke širi reakcija s prozornim namenom, da vznemirja navno javnost.

Trocke sme še ostati na Norveškem. Norveška vlada je Trockemu podaljšala dovoljenje bivanja na Norveškem do konca tega leta.

Rooseveltova kandidatura v nevarnosti. Predsednik Zedinjenih držav Roosevelt si je nakopal s svojimi delavskimi zakoni sovraštvo med kapitalisti. Pravijo, da se preveč vtika v gospodarstvo in socialna vprašanja. Celotno med njegovimi pristaši je razkol.

Za tiskovni sklad »Delavske Politike« je nabral ob priliki izleta na Mrzlici dne 14. t. m. s. Gvidon Urlep Din 33.— Najlepša hvala! Sodruzi in sodružice, posnemajte!

Francoska in ruska revolucija v luči primerjave

Vzroki: Glavni vzrok obeh revolucij francoske in ruske, je bilo obubožanje nižjih slojev naroda ter klic po agrarni reformi. Ogromne latilundije so v rokah posameznih rodbin plemenitašev, medtem ko je ljudstvo, ki bi se z obdelavo te zemlje samostojno preživljalo, nima. N. pr. v zapadni Sibiriji, ki je prava žitnica, so kmetje obdelovali zemljo, ki pa ni bila njihova last. Komur se je rodil fantek, ta je dobil 5 desjatin zemlje v obdelavo, ne pa v lastništvo. Potemtakem čisto naravno, da so bile rodbine, kjer je prevladoval ženski spol, ubožnejše. Poleg tega pa je bila davčna obremenitev prevelika. Kar se pa delavskega razreda tiče, ni bilo zanj v socialnem oziru prav nič poskrbljeno. Delavstvo v Rusiji si je sicer že v revoluciji 1905. leta priborilo vsaj bolniško zavarovanje, ki pa se ni izvajalo, vsaj povsod ne.

Kot daljnji vzrok revolucij je bil sijaj dvora, ki je bil v Franciji celo pravljica, monarhi pa in tudi vladje obeh držav so bili pod vplivom ženskega sveta. Na Francijo je imela velik vpliv Marija Terezija, mati Marije Antoniette, v Rusiji pa je vplivala na

oblast v roke radikalni Jakobinci, je giljotiniral kralj in nastane strahovlada.

V Rusiji imamo istotako v prvem obdobju nektravo revolucijo ter zmerno strujo vlade Kerenskega, ki stremi legalnim potom izravnati socialne razlike med posameznimi sloji ruskega naroda. Ali v daljnem razvoju revolucije je ostala ta zmerna struja v manjšini (menševiki), na površje pa je prišla bolj radikalna socialistična struja Bolševikov (ker jih je bilo bolje = več), ki so istotako pomorili vladarsko rodbino kot Jakobinci v Franciji. Sličijo torej ruski menševiki francoskim zmernim girondistom, bolševiki pa radikalnim Jakobincem.

Proti radikalnim Jakobincem v Franciji, ki so se prelevili v komunarde, so nastopile druge države (Avstrija-Nemčija) v koalicijski vojni. Proti ruskim komunistom-bolševikom so pa druge države podpirale vojske belih generalov in tuje armade, ki so se po Brest-Litovskem miru še nahajale na ruskih tleh.

Francija je izšla iz notranjih bojev ojačena, kar je bilo gnilega, je odpadlo, na zunaj ji je pridobil spoštovanje zmagovalni vojskovodja Napoleon.

Tudi Rusija se je po državljanski vojni okrepila in Vladimiru Iliču Uljanovu-Leninu niti njegovi nasprotniki niso odrekli organizacijske sposobnosti. Toda dolgo je že od tega, odkar Stalinova in Litvinova Sovjetska

Rusija ni več to, kar je bila pod Trockim in Čičerinom. Sanje o svetovni revoluciji so napravile prostor trdemu delu na gospodarski organizaciji države in skrajno prostrani in obljubeni deželi, ki je svet zase. Rusija ima morda še ogromno dela, predno bo res uspešno realizirala v velikih potezah svoj načrt socialistične družbe.

Kakšne so posledice obeh revolucij? Revolucija v Franciji je prinesla francoskemu narodu svobodo in ustavo, ki je služila za vzor predvojnim ustavam drugih držav in tudi republike nastale po vojni so sprejele v bistvu ustavo francoske republike za svojo.

V Rusiji bo pa bodočnost pokazala, kako se bo obneslo formiranje države na novi podlagi.

Brez pa je že danes sigurno, namreč, da bi Brez sodelovanja Sovjetske unije ostalo delo za pomirjenje Evrope nepopolno in nestalno. S tem, da bi izpustili Moskvo iz sedanjega mednarodnega položaja, bi pahnili Rusijo v naročje Azije in nazaj v prejšnji bolševiški radikalizem. Tega, mislim, da nikdo več ne želi.

Vsaka revolucija je nasilno reševanje vprašanj političnega ali socialnega značaja. Ker s tem nastaja tudi velika materialna škoda, bi bilo idealno, ako bi prišlo do rešenja takih in podobnih vprašanj kompromisnim putem, potem evolucijej.

I. V.

bila vsaka hiša novega lastnika. Da se obranimo pred podražitvijo stanovanj, smo rudarji ustanovili zadrugo »Stan in dom«. Saj so lastniki hiš začeli dražiti stanovanja, nekateri za več kot sto procentov, brez ozira na to, ali je kdo kaj popravil ali ne in če je stanovanje vredno to vsoto ali ne. Največ nas je, ki se za hrano ne zaslužimo, kdor pa ni mogel plačati stanarine, so ga takoj postavili na cesto. Zadruga (na čelu J. Absner in Bah Ivan je kupila hišo od g. Franca Lakovskega za 30.000 Din (imenovani jo je pri dražbi izlicitiral za 17.010 Din). Nakup smo izvršili s pomočjo naših prijateljev in znancev Antona Topolovca in Jurija Hafnerja, Ulriha iz Trbun in Korena Pavla, načelnika pri Rudarski zajednici. Najiskrenejše se zahvaljujemo g. Urihu iz Trbun, ki nam je posodil 22.000 Din in s. Topolovcu, ki nam je stal ob strani v težkih razmerah. Pozabili ne bomo tudi na g. Hafnerja iz Črneške gore, ki je bil vedno naš dober svetovalec. Sedaj bomo zadrugi plačali kot najemnino le tisto vsoto, ki jo zahteva amortizacija liše. Po izplačilu hiše postanejo vsi člani lastniki svojega stanovanja, bodo pa morali prispevati malenkost za popravila. Tako upamo prebroditi najhujše čase da ne bodo hišni lastniki metali družin na cesto, kakor se je pri nas na Prevaljah zadnje čase dogajalo.

Muta

Od 3 milijonov na 700.000 Din. Zadnjič smo poročali, da so vstopili v upravni svet delniške družbe Železarna Muta s sedežem v Mariboru novi upravni svetniki, med njimi poleg inž. Bremca, advokat in župan dr. Juvan, ravnatelj plinarne inž. Tomšič in lastnik livarne g. Eielert (Nemec, čeprav je g. inž. Bremc povdarjal, da je sedaj prišlo podjetje v slovenske narodne roke). Sedaj pa objavlja »Službeni list« novo zanimivost tega podjetja: Za dne 30. junija t. l. je sklican v pisarno notarja Šorlija izredni občni zbor delničarjev trdke »Greinitz«, industrije železa d. d., železarna Muta, na katerem se bo delniška glavnica znižala od 3.500.000 Din na golih 700.000 Din. Nadalje je na dnevnem redu sklepanje o znižanju članov upravnega sveta na 3 člane. Kaj pa to pomeni?

Študenti pri Mariboru

Za obnovo političnega socialističnega gibanja. Pretekli ponedeljek, dne 15. t. m. se je vršil v gostilni pri Šporeju shod, na katerem so poročali ss. Petejan, dr. Reisman, Eržen in Brenčič. Prvi trije govorniki so obravnavali politični položaj in zahteve delovnega ljudstva, povdarjajoč potrebo čimprejše demokratizacije vsega javnega življenja. Kajti edino na ta način bo mogoče premagati sedanje zapletene notranje politične odnose v državi, delati za omiljenje krize in na odpravi korupcije, ki je poglaval tako globoke korenine baš v času, ko je bila svoboda tiska, besede in organiziranja omejena in dostikrat celo onemogočena. Socialisti hočemo ustanoviti Socialistično zvezo delovnega ljudstva, ne odklanjamo pa sodelovanja pri demokratizaciji našega javnega življenja z nikomur, ki mu je demokracija resnično pri srcu. Socialisti smo za grupacijo demokratičnih sil na podlagi popolnoma točno označenih zahtev, zavedamo se pa, da postojne poleg splošnih demokratičnih zahtev, še razredni interesi, za katere se mora delovno ljudstvo boriti samo in jih skušati uresničiti brez in tudi proti volji meščanskih strank. V zvezi s tem je posebno važno vprašanje našega socialističnega tiska, ki tvori duševno vez med somišljeniki in je orožje ter kašipot obenem. Izvajanja govornikov so poslušalci pozdravili z živahnim odobravanjem. S. Brenčič je pa povedal nekatere najvažnejše zadeve iz občinske politike, povdarjajoč zlasti, da sta dve tretjini v občini zastopanih odborikov ostali zvestih programu Zveze delovnega ljudstva, za katerega se je izrekla tako ogromna večina studenških volilcev. — Med zborovanjem so se priključili novi naročniki za naš tisk. Zborovalci so tudi izrekli željo, da naj bi se slični shodi vršili še večkrat in to za razne predele našega naselja, da bo na ta način dana možnost čim širšim plastem delovnega ljudstva, da se upoznajo s stališčem socialistov v vseh važnih vprašanjih našega javnega življenja.

Stanovsko

Strahovito nesocialne razmere pri rudniku. O nesocialnih razmerah pri rudniku se je že pisalo. Razmere, ki so pa nastale sedaj, presegaajo vse meje. »Vodje« rudnika prezirajo vse socialne zakone, vse oblastne odredbe in intervencije delavskih ustanov. Uvaja se razni odtegljaji, ki nikakor niso upravičeni. Odteguje se takozvana »šteta«, s katero odtegujejo delavcu prispevke za zavarovanje, ki bi jih moral po zakonu plačati delodajalec. Odteguje se delavcem za razsvetljavo v rudniku, ki jo mora delodajalec sam oskrbovati. Nadalje mora delavec sam kupovati orodje, ki ga rabi pri delu v jami. A to še ni vse. Delavske plače so zaostale za mesec april in maj ter junij, tako da delavec nima sredstev za življenje

Vsem cenj. udeležencem Slomškove proslave nudi pri nakupu

10% popusta
od 22. do 30. junija znana Eksp. hiša »LUNA«, Maribor, sedaj sama na Glavnem trgu št. 24, zraven trdke Singer.

Tobačno delavstvo se prebuj

Delavstvo ljubljanske tobačne tovarne, kakor vse monopolsko delavstvo živi v skoraj nevzdržnih razmerah, čeprav bi to ne bilo treba.

Res je monopolska uprava mnogo pripomogla delavstvu z regulacijo starostnega zavarovanja — penzijo, vendar delavstvo še čaka na regulacijo plač, katere po trikratni redukciji in sedaj, ko mora plačevati še razmeroma zelo velike prispevke v penzijski fond, ne dosega več niti za življenje najpogotnejšega minimuma. Tako danes kvalificirani delavec-profesijonist po večini ne zasluži niti 900 Din mesečno, dočim prejema ostalo delavstvo od 500 do 600 Din.

V mesecu aprilu se je vršila v Beogradu anketa vsega monopolskega delavstva pod vodstvom Zveze monopolskega delavstva, v kateri je včlanjenih preko 32 podružnic s ca. 22.000 monopolskega delavstva. In ker ni na resolucijo in na željo delavstva, ki jih je izneslo delavstvo na tej anketi vključitvemu, da je bilo večkrat od strani merodajnih faktorjev objavljen, še ničesar ukrenjeno, se je vršil na zahtevo delavstva in na sklep delavskih zaupnikov 18. t. m. skupni sestanek vseh treh delavskih organizacij, na katerem je bila soglasno sprejeta sledeča resolucija:

1. Delavstvo preko 35 let službene dobe v tobačni tovarni si usoja vprašati, zakaj je nastal zastoj v težko pričakovanem penzioniranju po novem pravilniku o penzijah, izdanem 1. aprila 1936., po katerem je bila obljubljena upokojitvev od strani merodajnih faktorjev v treh etapah, počeni s 1. majem 1936, ker je delavstvo že prekoračilo to 35-letno dobo, predvideno z novim pravilnikom o penziji, nekateri celo 40- do 50-letno dobo službovanja, želimo, da se to vprašanje čim preje, da ne rečemo takoj reši v prid delavstva.

2. Celokupno delavstvo zahteva dalje, da se § 26 pravilnika o delu vpoštevva in delavstvo daje letni plačani dopust do katerega ima pravico, v letnem času, da si lahko pridobi svežih moči in navzije svežega zraka, potrebnega za zdravje, ne pa v zimi, ko mora prežebati v nezakurjenih stanovanjih, ker je preslabo plačano, da bi si moglo nabaviti potrebno kurivo.

3. Da se prizna stalnemu delavstvu vsaj po petih letih avtomatična stalnost, ker je isto pravico imelo delavstvo že pod bivšo tobačno režijo po enem letu.

4. Delavstvo si usoja staviti zahtevo po takojšnjem izdani pravilnika o plačah z vsemi pripombami, sklenjenimi in predloženi z ankete monopolskega delavstva v Beogradu dne 18. in 19. aprila 1936 ter dostavljenega po delegatih Delavske zbornice v Beogradu in Saveza radnika-ca monopolskih podjetij i p. h. u Jugoslaviji Upravi monopolev v Jugoslaviji in to tem prej, ker so naše zahteve po minimalnem povišanju

plač tako malenkostne, da jih nikakor ni mogoče primerjati z nerednostmi, katere so se izvršile na gotovih mestih v zadnjem času, za katere smo izvedeli, zasledujoč dnevna poročila časopisov.

Resolucija se ima dostaviti: g. ministru financ, Upravi državnih monopolev, g. notranjemu ministru, g. ministru brez portfelja g. dr. Kreku, g. banu, ravnateljstvu tobačne tovarne v Ljubljani, Centralnemu tajništvu Delavskih zbornic in Upravnemu odboru Saveza rad-ca monopolskih podjetij i p. h. u Jugoslaviji. (Področilo uredništvo, ker je slednji v nekem dnevnem časopisu izostal, dasi je bil v resoluciji točno označen.)

Za zvezo delavcev-vk. monopolskih podjetij i p. p. v Jugoslaviji ss. Čamernik Ivan, s. r. in Demšar Polde, s. r.

Za zvezo združenih delavcev Jugoslavije: Hvale Maks, s. r. in Majce Ivana, s. r.

Za Jugoslovansko strokovno zvezo Lombardo Peter, s. r.

Živela poštena borba tobačnega delavstva za večji košček kruha!

Strokovni pokret

»Delavski Pravici« v odgovor!

Molčali smo, dokler smo mogli, toda ako se nas napada na tak način, kakor je to storila »Delavska Pravica«, smo primorani odgovoriti tako, kakor to zahteva čast razredne organizacije Saveza Gradjevinarskih Radnika Jugoslavije, podružnica Ljubljani. Zlo treba v kali zatreti. V to svrhu objavljamo vse one lažnjive informacije, ki jih je obelodanila »Delavska Pravica« z očitnim namenom, da naši organizaciji škoduje. Ponavljamo: Danes objavljamo samo to, drugič pa bomo odgovorili na ono podtalno rovarjenje proti naši organizaciji, ki ga že delj časa opažamo.

Ugotavljamo to-le: V poročilu, ki ga je objavila »Delavska Pravica« z dne 28. maja o mezdah pogajanjih za stavbinsko delavstvo, se navaja, da je bila na teh pogajanjih zastopana Strokovna komisija Jugoslavije, Jugoslovanska strokovna zveza, Narodna strokovna zveza, samo Savez Gradjevinarskih Radnika Jugoslavije se ne omenja, čeprav so se pogajanja vršila na zahtevo te organizacije in je bila na anketi zastopana s tremi funkcionarji podružnice SGRJ v Ljubljani in petimi zaupniki organizacije. Zakaj se je ravno naša organizacija nalašč izpustila iz tega poročila, mislimo, da nam ni potreba še posebej razlagati. »Vi marksisti si lastite monopol nad stavbinskim delavstvom, predložili ste skrajno nepopolno kolektivno pogodbo in da vam ni Jugoslovanska strokovna zveza prisločila v zadnjem trenutku na pomoč, bi s

Uredniški kotiček

S. A. Francija. Knjigo »Služkinja Štefka« bo izdala letos Cankarjeva družba. Postanite član te koristne delavske književne družbe. Za 20.— Din boste prejeli »Služkinjo Štefko« in še tri lepe knjige.

Cankarjeva družba

bo izdala letos v oktobru 4 knjige za članarino Din 20.—.

Poverjeniki »Cankarjeve družbe«, nabirajte člane, da bodo knjige »Cankarjeve družbe« šle zopet v tisočih izvodih med delavstvo, da bomo svetu pokazali, da smo strnjeni, požrtvovalni, močni in zavedni. — Pridobivajte člane, če ne drugače, pa tako, da plačujete vsako soboto ali na dan izplačila mezd po Din 2.50 ali Din 5.—. Članov »Cankarjeve družbe« naj bo tisoče in tisoče. Sklenimo in storimo tako! — C. D.

svojo zgrešeno taktiko upropastili gibanje stavbinskega delavstva,« tako rezonira »Delavska Pravica« z dne 18. junija 1936.

Odgovarjamo: Ako je bila naša kolektivna pogodba nepopolna, zakaj niste dospodje okrog Jug. strok. zveze predložili boljše? Mi bi vas bili, gospodje, z veseljem podprli. Pravite, da si mi lastimo monopol nad stavbinskim delavstvom, da vas nismo vabili, da sodelujete.

Prihajmo, da smo kot najmočnejša organizacija stavbinskega delavstva bili v stanu, da to borbo vodimo sami. Nismo pa nikoli odklanjali sodelovanja druge strokovne organizacije, niti je napadali, kakor vi to delate. Največja laž pa je v poročilu nekega govornika JSZ na zborovanju stavbincev v Domžalah, ki je rekel, da je JSZ rešila akcijo stavbincev propad. Mi vas vprašamo, kje ste bili takrat za čase stavke, ko so funkcionarji naše organizacije doprinali najtežje žrtve, bili na nogah noč in dan, samo da je stavka potekla v redu in disciplinirano? Kje ste bili takrat za vašo reševalno akcijo? Javnost nam je dala svoje priznanje, ne samo delavska, temveč tudi meščanska. Vaše delavsko časopisje nas pa blati, kar nikakor ni v interesu delavstva!

Toliko za danes, drugič bomo obravnavali še nekatere druge stvari.

Širite naš list!

TIVAR-OBLEKE ZA DELO

Kompletne obleke iz čvrstega gradla

Din 75.—

Amerikanske hlače iz čvrstega gradla

Din 45.—

Obleke za vsakega in vsako priliko

TIVAR-OBLEKE

in pri trgovcih nobenega kredita, ker podjetje tudi ne vnovči bonov, ki jih dobe delavci za nabavo živil!

V mesecu marcu je bilo izplačano delavcem na ta način, da se jim je odtegnila »šteta« po Din 59.— in več. Nadalje se je odtegnilo delavcem za karbid in orodje toliko, da je delavec bil nazadnje še dolžan podjetju. Nastavljenec se je pa izplačala plača za mesec april in maj.

Podjetje dolguje rudarskemu zavarovanju že okrog pol milijona dinarjev tudi delavskih prispevkov, ki jih podjetje odteguje delavcem od plače, pa ne obračuna zavarovanju.

Strašne so te »vračun« metode pri tem rudniku v Sloveniji. Se pa še pogoršavajo, ker se nastavljenji sovražijo med seboj in to sovraštvu prenašajo na delavce. Skrajni čas je, da se tem podjetnikom na kakršenkoli način onemogoči to nezasišano izrabljanje delavcev, onemogoči izrabljanje delavskega zavarovanja in onemogoči tudi demoraliziranje slovenskega rudarja, ki je navajen reda in discipline.

Vse oblasti so dolžne, da posežejo vmes, sicer bo delavstvo prisiljeno uporabiti lastno obrambno sredstvo.

Ptuj

Stavbinci v Ptuj zavidajo svoje tovariše v Mariboru radi doseženih uspehov. Tu pa je po starem, ker večina stavbincev spi in je le tako mogoče, da se pomožne delavce še vedno plačuje po Din 1.25 na uro, jih šikanira in še pri tem odteguje za službeni davek. No, mogoče se bomo le zdramili?

Tvrdka Ljudevit Sonnenschein in sinovi je razširila svoj obiat poleg tujcovine z mešanim blagom in deželnimi pridelki na drobno in debelo tudi na izvoz sadja.

V smrt je hotel. Brezposelni J. N. si je v samomorilnem namenu prerezal žile na roki. Vzrok: nesoglasje v ljubezni in kot glavni razlog — brezposelnost. Pomoč je prišla pravočasno.

Žrtev Drave. V soboto 20. t. m. je bil pogreb mestnega delavca Sinčaka, ki je že pred 10 dnevi iz neznanega vzroka zašel v Dravo in utonil. Preostali naše sožalje!

Moda, ki ne pride nikoli iz mode. Nič ni tako nestalno kot moda, vendar ena je vedno ista, katere se gospodinjje drže že od praveka: hočejo imeti bleščeče belo perilo. Muke in trud pranja so bogato poplačani, če je perilo po pranju tudi zares bleščeče belo. Zato so gospodinjje tudi tako vesele, ker imajo Schichtovo terpentinovo milo. To čisto jedrnat milo odpravi brez truda in prizanesljivo tudi najtrdozvrtnije nesnago iz perila. Schichtovo terpentinovo milo pere bleščeče belo.